

Anmälan av böcker utgivna 2018

BO ERIKSSON

Stockholms universitet

Föreliggande anmälan avser ett urval av böcker rörande svensk och nordisk historia utgivna år 2018. Det rör sig om böcker som redaktionen, med beaktande av recensionsrådets synpunkter, har bedömt som viktiga att uppmärksamma i *Historisk tidskrift*, men som av en eller annan anledning inte har recenserats eller kommer recenseras i tidskriften. Då två år eller mer har förflutit sedan utgivningen av böckerna i fråga anmäls de på detta sätt, för att recensionsavdelningen även fortsättningsvis skall kunna hålla rimlig aktualitet. Till skillnad från de reguljära recensionerna i *Historisk tidskrift* innehåller denna anmälan inga kvalitativa omdömen om de behandlade böckerna.

MONOGRAFIER OCH POPULÄRVETENSKAPLIGA VERK

Axel Andersson, *Atlantvärlden: En historia om när Nordamerika erövrades, Europa upptäcktes och en ny värld uppstod däremellan* (Göteborg: Glänta produktion 2018). 134 s.

I denna populärhistoriska bok beskrivs utbytet mellan de tre kontinenterna Europa, Nordamerika och Afrika som alltsedan den tidigmoderna europeiska koloniala expansionen tog sin början i slutet av 1400-talet har stått i förbindelse med varandra. I fokus står den norra Atlantvärlden och författaren följer sändebud och fångar från de nordamerikanska urbefolkningarna och europeiska kolonisatörer. Sammanlagt skildras tjugoen Atlantkorsningar och sex livsöden. Axel Andersson är historiker och kritiker.

Tomas Andersson & Peter Sandberg, *Göteborgs historia: Porten mot väst* (Lund: Historiska media 2018). 301 s.

År 2021 fyller Göteborg 400 år. Lagom till jubileet har de båda författarna gett ut ett populärhistoriskt översiktsverk om stadens historia. Boken är kronologiskt upplagd och skildrar Göteborgs historia från de första städerna Kongahälla, Lödöse, Nya Lödöse och Älvsborgsstad, över tiden som holländsk handelskoloni, stadens grundande, Frihetstiden och Ostindiska kompaniet, fram till Göteborg som regional nod och stad i en global värld under 2000-talet. Boken är rikt illustrerad och avslutas med litteratur och lästips samt kronologi och register. Tomas Andersson är författare till flera böcker om Göteborg och Peter Sandberg är fil. dr i ekonomisk historia vid Göteborgs universitet.

Annika Berg, *De samhällsbesvärliga: Förhandlingar om psykopati och kverulans i 1930- och 40-talens Sverige* (Stockholm & Göteborg: Makadam förlag 2018). 383 s.

I denna vetenskapliga studie undersöks hur den psykiatriska diagnosen psykopati fungerade som ett kontroversiellt verktyg för att hantera människor som ansågs besvärliga under mellankrigstiden. Man ansåg att personer som inte levde upp till de medborgerliga idealen led av störningar. Det handlade om bland annat homosexuella men också människor som led av hysteri, mytomani och allmän hållningslöshet. En kontroversiell diagnos som uppmärksammas i studien är kverulansparanoi som bland annat yttrade sig som omåttligt klagande över oförrätter. Annika Berg är docent i idéhistoria och verksam som lektor vid Institutionen för kultur och estetik vid Stockholms universitet.

Claus Bundgård Christensen, Martin Bo Nørregård & Niels Bo Poulsen, *Fra verdenskrig til borgerkrig: Østfronten 1914–1924 – set med danske øjne* (Köpenhamn: Gyldendal 2018). 343 s.

Forskningen om Danmarks insatser under första världskriget har huvudsakligen fokuserat västfronten, och östfronten har således hamnat i skuggan. Av cirka 35 000 soldater i tysk tjänst deltog 10 000–12 000 man på östfronten. I *Fra verdenskrig til borgerkrig* lägger de tre författarna fram en storpolitisk och militärhistorisk analys av kriget på östfronten. Många danska soldater deltog också i det ryska inbördeskriget som följde på världskriget. Boken har notapparat, käll- och litteraturförteckning samt register. Claus Bundgård Christensen är fil. dr i historia, Martin Bo Nørregård är historiker och Niels Bo Poulsen är fil. dr i historia.

Heiko Droste, *Das Geschäft mit Nachrichten: Ein barocker Markt für soziale Ressourcen* (Bremen: edition lumière 2018). 321 s.

I denna vetenskapliga studie uppmärksammas de kommunikativa infrastrukturer som byggdes upp i Nordeuropa under 1600-talet. Genom en intensiv brevkorrespondens byggde eliten upp sina sociala nätverk samtidigt som kommunikationen användes som maktmedel. Meddelanden och kommunikation tjänade som socialt kapital på en marknad och tryckta berättelser, nyheter, utgjorde viktiga beståndsdelar i de framväxande nationalstaterna. Boken avslutas med person- och ortsregister. Heiko Droste är professor i historia och föreståndare för Stads- och Kommunhistoriska institutet vid Stockholms universitet.

Bo Gräslund, *Beowulfkvädet: Den nordiska bakgrunden*, Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphici CXLIX Opia 64 (Uppsala: Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur och Institutionen för arkeologi och antik historia, Uppsala universitet, 2018). 290 s.

Beowulfkvädet finns bevarat i ett enda handskriftsexemplar, daterat till cirka år 1000. I denna vetenskapliga bok ifrågasätter författaren att *Beowulfkvädet* författats av en fornengelsk kristen poet, vilket är den vanliga tolkningen. Han driver tesen att den geografiska och historiska kontexten är skandinavisk, inte engelsk. Hans slutsats är att innehållet har traderats muntligt i endast några generationer från tillkomsten på 500-talet innan den fördes över till England. I slutet på denna process lades till det fornengelska språket och innehållet fick en kristen skriftlig touch. Bo Gräslund är professor emeritus i arkeologi vid Uppsala universitet.

Lars Ivar Hansen, *The Sámi, State Subjugation and Strategic Interaction: Individual mobility within multicultural networks*, The Institute for Comparative Research in Human Culture (Oslo: Novus Press 2018). 92 s.

I denna vetenskapliga bok undersöks mobiliteten och handelsnätverken i de samiska områdena i Finnmarken i Norge under 1500- och 1600-talen. Med utgångspunkt i svenska skattelängder diskuterar författaren samernas relation till den framväxande staten. Källmaterialet möjliggör också studier av sociala relationer samt besvarar frågor kring mobilitet och handelsmönster i områdena. Lars Ivar Hansen är professor emeritus i historia vid universitet i Tromsø.

Anders W. Mårtensson, *Lunds undre värld: En ovärderlig kunskapskälla till stadens äldre historia, del II. 1940–1969* (Lund: Historiska media 2018). 224 s.

Mer än 1 500 arkeologiska undersökningar och utgrävningar har gjorts i Lund. I denna med bilder och kartor rikt illustrerade bok presenteras utgrävningarna från mitten av 1900-talet, då arbetet var som mest intensivt. Stadens äldre bebyggelse skildras samt foton från utgrävningarna och fynden. Boken är en uppföljare på författarens tidigare verk *Lunds undre värld: Utgrävningar 1890–1939*, som publicerades 2016. Anders W. Mårtensson är fil. lic. i medeltidsarkeologi och har varit anställd och chef på Kulturen i Lund.

Göran Norrby, *Maktens rivaler: Drottning Lovisa Ulrika, Gustav III, Axel von Fersen och Carl Fredrik Pechlin 1755–1792* (Stockholm: Carlsson Bokförlag 2018). 303 s.

I denna populärhistoriska bok skildras kampen i Sverige mellan kungamaken och adeln under 1700-talets andra hälft. På ena sidan stod drottning Lovisa Ulrika, med tysk furstebakgrund och gift med kung Adolf Fredrik. På andra sidan i kampen fanns Axel von Fersen d.ä. och Carl Fredrik Pechlin med flera andra aristokrater och adelsmän. Till detta ska också läggas utdragna ståndsstrider mellan hattar och mössor, bönder, borgare och präster. I slutet av maktkampen steg kronprinsen sedermera kung Gustav III fram. Göran Norrby är författare, ekonom och fil. dr historia.

Lars Olsson, *Women's work and politics in WWI America: The Munsingwear family of Minneapolis* (Cham: Palgrave Macmillan 2018). 301 s.

Denna vetenskapliga studie handlar om USA:s största klädfabrik och den i särklass största arbetsplatsen för kvinnor i Minnesota i början av 1900-talet: Munsingwear Inc. I fokus för studien står ras, etnicitet, civilstånd, genus och arbetsförhållande i fabriken. Av cirka 2 600 kvinnor (år 1918) som arbetade med att tillverka underkläder, som företaget sålde på kontrakt till den amerikanska krigsmakten, hade mer än 400 hade svensk bakgrund. De utgjorde, efter amerikanskorna, den största gruppen av 30 nationaliteter. Framlidne Lars Olsson var professor emeritus i historia vid Linnéuniversitet.

Brita Planck, *Förnuft eller känsla: Adel, kärlek och äktenskap* (Stockholm: Appell förlag 2018). 160 s.

I *Förnuft eller känsla* problematiserar författaren den gängse uppfattningen om att giftermål inom adeln primärt var en affärsuppörelse mellan två

släkter. Genom äktenskap tillfördes och överfördes familjers ekonomiska tillgångar i form av gods och rikedomar samt knöts viktiga band för framtiden mellan släkter. Individens vilja underordnades familjens önskemål, har man menat. I boken, som bygger på studier av dagböcker, brev och memoarer från 1700- och 1800-talen, driver författaren i stället tesen att börd och ekonomi förvisso spelade en stor roll men att det i slutändan ändå var kärleken som diskuterades och fick bestämma. Brita Planck är fil. dr i historia och verksam vid Västergötlands museum.

Niels Bo Poulsen, *Dödskampen: Kriget på östfronten 1941–1945* (Lund: Historiska media 2018). 487 s.

Innehållet i denna bok bygger på författarens egen forskning i ryska och tyska arkiv och berättar om både de övergripande strategierna och vardagslivet vid östfronten under andra världskriget. Den beskriver Hitlers nederlag och Stalins seger och hur kriget på östfronten fortfarande påverkar samtidens Europa till exempel i östra Ukraina där det så kallade ”stora fosterländska kriget” än i dag är politiskt laddat. Boken avslutas med noter, ord och förklaringar, litteratur och källor samt register. Niels Bo Poulsen är chef vid danska försvarsakademien och en av Nordens ledande militärhistoriker.

Sanimir Resic, *Jugoslaviens undergång: Krigen, freden, framtiden* (Lund: Historiska media 2018). 525 s.

Krigen i det forna Jugoslavien rasade mellan 1991 och 1999, med start i Slovenien och slut i Kosovo. Det var en serie av krig och väpnade konflikter som också innehöll svåra brott mot mänskligheten i form av koncentrationsläger, etnisk rensning och folkmord. I boken undersöker författaren hur detta kunde ske, men han skildrar också fredsprocessen och analyserar framtidsutsikterna för de nya europeiska staterna som blev resultatet av kriget. Sanimir Resic är historiker och docent och undervisar i Europastudier vid Lunds universitet.

Thomas Riis, *Kongen og hans mænd: Danmarks politiske rigsinstitutioner ca. 1100–1332* (Köpenhamn: Gads Forlag 2018). 474 s.

I *Kongen og hans mænd* undersöks den juridiska grunden för de danska medeltida riksinstitutionerna kungen, den kungliga hirden, ”rigets bedste mænd”, kungens råd och församling eller *danehoffet*, och hur dessa institutioner samspelade under perioden 1100–1300. Studien uppmärksammar också den danska monarkins självsyn, som den kom till uttryck i officiella

bilder och skriftliga framställningar såsom Saxo Grammaticus historiekronika över Danmarks historia, *Gesta Danorum*. Boken är en reviderad utgåva av författarens avhandling från 1977. Thomas Riis är professor emeritus vid Christian-Albrechts-Universität i Kiel.

Åke Sandström, *Skellefteå och Strängnäs: Moderniseringen av två svenska småstäder 1880–1914*, Studier i Stads- och kommunhistoria 42 (Stockholm: Stads- och kommunhistoriska institutet 2018). 170 s.

I denna vetenskapliga studie undersöks hur moderniseringen av två svenska småstäder, Skellefteå och Strängnäs, såg ut och vilka resurser som krävdes. Hur var omvandlingen möjlig och hur såg stadsborna på de genomgripande förändringarna? I fokus står elektrifiering, vatten, avlopp, sjukvård, skolor, bibliotek, järnvägar, anlagda promenadstråk, bad, lekplatser och parker med mera. Men också den sociala omvandlingen när flickor och kvinnor trädde in på mansdominerade offentliga rum och kvinnor vann rösträtt. Åke Sandström är professor i historia vid Uppsala universitet, Campus Gotland.

Gustaf Trotzig, *Arkeologins fotografier: Några milstolpar*, Handlingar Antikvariska serien 56 (Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien 2018). 328 s.

Fotografiet har spelat en viktig roll inom arkeologin. Hur det blev del av både dokumentationen och kommunikationen samt hur fotot har använts inom arkeologiska undersökningar beskrivs i *Arkeologins fotografier*. I boken beskrivs det arkeologiska fotografiets historia från 1830-talet fram till den digitala bildens genombrott. I boken uppmärksammas även flygfotografering, fotogrammetri och fjärranalys samt filmad arkeologi såsom tv-program och spelfilm. Gustaf Trotzig är professor i laborativ arkeologi och tidigare verksam vid Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museum.

Peter Ullgren, *Breven som inte kom fram: Karl XII:s soldater i Norge 1716–1718* (Stockholm: Norstedts 2018). 312 s.

I *Breven som inte kom fram* går författaren igenom arkiven i bland annat Köpenhamn på jakt efter uppsnappade svenska brev under Karl XII:s fälttåg i Norge 1716–1718. Det handlar om brev som aldrig nådde Sverige, då de fångades upp av dansk-norska bönder, diplomater och soldater. Tillsammans ger breven ett inifrån-underifrån perspektiv på de svenska soldaternas upplevelser av kriget 1716–1718. Boken har notapparat, källförteckning samt person- och ortnamnsregister. Peter Ullgren är docent i historia vid Lunds universitet.

ANTOLOGIER

Lars Edgren (red.), *Historia och historiker: Om Lunds universitet genom 350 år*, Studia Historica Lundensia 29 (Lund: Lunds universitet 2018). 150 s.

Lunds universitet grundades 1668 och har allt sedan dess samlat många verk-samma historiker. I denna antologi ingår bidrag som beskriver Lunds univer-sitetets äldsta historia och tidigare lundahistoriker. Bidragen behandlar Skåne och Sverige i 1660-talets Europa, Lunds universitet och Skånes övergång till Sverige, dansmästare för adeln, Lagerbring och 1700-talets forskarsamhälle, "Weibullarna", kvinnliga historiestudenter, Sture Bolin, Birgitta Odén och internationell historia som lundensiskt forskningsfält. Förutom redaktören medverkar Harald Gustafsson, Klas-Göran Karlsson, Hanne Sanders, Eva Helen Ulvros, Anna Walette, Yvonne Maria Werner och Eva Österberg.

Jürg Glauser, Pernille Hermann & Stephen A. Mitchell (red.), *Handbook of Pre-Modern Nordic Memory Studies: Interdisciplinary Approaches* Vol. I–II (Berlin & Boston: De Gruyter 2018). 1163 s.

Historisk minnesforskning har under det senaste decenniet vunnit allt fler utövare och forskningsfältet expanderar. I denna vetenskapliga antologi be-skrivs och diskuteras minnesforskningen om Norden under förmodern tid, från texter och handling till visuell och materiell kultur. I fokus står viking-atiden och medeltiden men andra perioder som föregick respektive följde efter uppmärksammas också. Förutom redaktörerna medverkar uppemot 80 forskare och internationella specialister från många olika forskningsfält: arkeologi, mytologi, religionshistoria, folklore, historia, rättshistoria, konst, litteratur, filologi, språk med flera områden.

Stefan Helgesson & Jayne Svenungsson (red.), *The Ethos of History: Time and Re-sponsibility, Making sense of History* (New York & Oxford: Berghahn). 220 s.

Den här antologin tar sin utgångspunkt i begreppet *ethos* och den föränd-rade roll som historiker och historia spelar i vår moderna tid av hastig tek-nologisk utveckling, politisk oordning och växande motsättningar. Boken utreder bland annat hur vi ska leva med det förflutna och hur det förflutna lever i oss. Med *ethos* avses dels samhällets fundamentala karaktär, dels ett appellerande till (historikernas) kunskap och samhällsättagande. Förutom redaktörerna medverkar Aleida Assmann, Berber Bevernage, Victoria Fareld, Kristina Fjelkestam, Claudia Lindén, Patricia Lorenzoni, Hans Ruin, Maria Sá Cavalcante Schuback, Zoltán Boldizsár Simon, Joan W. Scott och Alana M. Vincent.

Victoria Höög (red.), *What is Left of the Enlightenment?*, Hans Larsson Society Insikt och Handling 26 (Lund: Avdelningen för idé- och lärdomshistoria vid Lunds universitet 2018). 117 s.

Få perioder i historien har varit så omdebatterad och analyserad som upplysningstiden. Men upplysningens normer och idéer har varit öppna för förändring och transformation allt sedan de uppkom. Bidragen i den här antologin skildrar upplysningens ställning och betydelse i dag. Förutom redaktörerna medverkar Victoria Höög, Jonathan Israel, Brian Klug, Joanna Stalnaker och Richard Wolin.

Johan Kärfelt, Karl Grandin & Solveig Jühlich (red.), *Kunskap i rörelse: Kungl. Vetenskapsakademien och skapandet av det moderna samhället* (Göteborg & Stockholm: Makadam förlag 2018). 656 s.

I denna antologi skildrar en forskargrupp bestående av ett dussintals vetenskaps-, medicin- och teknikhistoriker Kungl. Vetenskapsakademins historia, från grundandet 1739 fram till vår tid. Boken är indelad i två delar, där den första beskriver Vetenskapsakademins organisatoriska utveckling. I bokens andra del görs nära 40 nedslag i form av bildessäer som lyfter fram teman och personer ur Vetenskapsakademins långa historia såsom spelet om Nordenskiöld, tomteforskaren Efraim von Trippelhatt (medlem av en fiktiv Vetenskapsakademien) i SVT:s julkalender år 2016, *Selmas saga*, och astronomiskt kartbruk. Förutom redaktörerna medverkar Jenny Beckman, Staffan Bergwik, Henrik Björck, Gustav Holmberg, Thomas Kaiserfeld, Christer Nordlund, Sverker Sörlin, Anna Tunlid, Sven Widmalm och Nina Wormbs.

Anthony John Lappin & Elena Balzamo (red.), *Dominus Episcopus: Medieval Bishops between Diocese and Court*, Konferenser 95 (Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, KVHAA, 2018). 267 s.

Biskoparna på medeltiden fyllde flera funktioner: administratörer, uppsyningsmän, domare, lagstiftare, politiker, lobbyister, fredsmäklare och ledare i krig. Bidragen i den här antologin sträcker sig från tidig anglosaxisk tid i England till reformationen i Uppsala och behandlar bland annat biskopar i korståg, biskopar och kloster, kätteriprocesser samt biskopar i det spanska hovet. Förutom redaktörerna medverkar Rosa Vidal Doval, Emil Lange Christensen, Kurt Villads Jensen, Inka Moilanen, Martin J. Ryan, Kirsi Salonen, Martin Neuding Skoog och Reima Välimäki.

Bo Lindberg (red.), *Opinionsfrihet och religion*, Konferenser 98 (Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien 2018). 124 s.

I denna antologi ingår bidrag vilka belyser 250-årsminnet av Tryckfrihetsförordningen 1766. Särskilt fokuseras de delar av tryckfrihetsförordningen som gällde religiösa frågor och förhållandet mellan den sekulära staten och religionen såsom opinionsfrihet och religion. Bidragen behandlar religionsunderlaget i äldre tryckfrihetsdebatt, Anders Chydenius och trosfriheten, Benjamin Constant och tryckfriheten, teologiska föreställningar för och emot yttrandefriheten i muslimsk kontext, yttrandefrihet, religion och kvinnors rättigheter, hur samvetsfrihet hör ihop med yttrandefrihet, yttrandefrihet och dess gränsdragningar, tryckfriheten i Europadomstolens praxis samt fri åsiktsbildning och yttrandefrihet som individuell rättighet. Förutom redaktören medverkar Ludvig Beckman, Gustav Björkstrand, Ove Bring, Mohammad Fazlhashemi, Maarit Jänträ-Jareborg, Jonas Nordin, Hans Ingvar Roth, Stig Strömholm och Susanne Wigorts Yngvesson.

Maria Sjöberg (red.), *Allvarligt talat: Berättelser om livet* (Göteborg & Stockholm: Makadam 2018). 533 s.

I den här boken uppmärksammas hur humaniora undersöker människors egna berättelser. Den fokuserar det allvarliga från olika tider och sammanhang, från antiken fram till vår tid: meningen med livet, sjukdomar och död samt orättvisa samhällsvillkor och ängslan inför genomgripande förändringar. Bidragsgivarna är alla verksamma forskare i humaniora såsom litteraturvetare, historiker, religionshistoriker, musikvetare, språkvetare, konstvetare, antikvetare och arkeologer.

ARKIVÖVERSIKTER, KÄLLPUBLIKATIONER OCH HANDBÖCKER

Birkas skepp, Sjöhistorisk årsbok 2018–2019 (Stockholm: Föreningen Sveriges Sjöfartsmuseum i Stockholm och Medströms Bokförlag 2018). 207 s.

Sjöhistorisk årsbok 2018–2019 presenterar fynden från utgrävningarna i Birkas forna hamnområden 2006–2014 och redogör för stadens skepp, omvärld och kontakter. I boken behandlas bland annat vikingatidens Europa, hamnstaden Birka, skeppen och båtarna, Birkas segel, marinarkeologernas arbeten samt de många nya fynden från utgrävningarna. Bokens författare är Jim Hansson, Dick Harrison, Charlotte Hedenstierna-Jonson, Klas Helmersson, Jens Lindström, Thomas Magnusson och Amica Sundström.

Den röda våren, Årsbok 2018 för arbetarnas kulturhistoriska sällskap (Stockholm: Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek 2018). 360 s.

Årsbok 2018 för arbetarnas kulturhistoriska sällskap handlar om det finska inbördeskriget 1918 och hur det påverkade samhällsutvecklingen i de övriga nordiska länderna. Artiklarna behandlar bland annat Finlands Röda gardet, det svenska stödet till det vita Finland och finansieringen av Svenska Brigaden, samtida mediebilder av finska inbördeskriget 1918–1919, svenska regeringen och arbetarrörelsens mötesaktivitet under det finska inbördeskriget samt De röda Finlandsflyktingarna i Sverige 1918–1921. I boken finns också ett kalendarium över de viktigaste händelserna 1917–1918 samt personporträtt.

Lotta Fernstål & Charlotte Hyltén-Cavallius (utg.), *Undersökning om de så kallade Tattare eller Zigeuner, Cingari, Bohemiens: Deras härkomst, lefnadssätt, språk m.m. Samt om, när och hwarest några satt sig ner i Sverige? En uppsats av Christfrid Ganander år 1780* (Lund: Nordic Academic Press 2018). 96 s.

I den här källutgåvan presenteras den finske prästen Christfrid Gananders uppsats om ”de så kallade Tattare eller Zigeuner”, som han lämnade som tävlingsbidrag till Kungl. Vitterhetsakademien i Stockholm år 1780. Skriften är ett av de första verken på svenska om romer. Tidigare har den bara funnits tillgänglig i sitt handskrivna original i Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm men ges nu ut i en textkritisk utgåva med moderniserad språkdräkt. Gananders uppsats visar på de fördomar som fanns mot romer och de hårda villkoren som romerna levde under. Lotta Fernstål är fil. dr i arkeologi och arbetar som förste antikvarie och forskare vid Statens historiska museer. Charlotte Hyltén-Cavallius är docent, fil. dr i etnologi och arbetar som forskningsarkivarie vid Institutet för språk och folkminnen.

Carl Axel Gottlund, *Dagbok 1817–1821*, bearbetning Lars Lundin (Järvsö: Lars Lundin 2018). 737 s.

Carl Axel Gottlund var en finländsk skriftställare som under tidigt 1800-tal flitigt förde dagbok. Han redogör för händelser i Uppsala och Stockholm, om sina resor till Finland och om sitt privatliv. Boken utgör den andra delen av en trilogi, vars första del utkom 2015 med titeln *Carl Axel Gottlunds Dagbok 1808–1817*. Lars Lundin är landskapsarkitekt, filmare, författare och förläggare.

Charlotte Hagström & Anna Ketola (red.), *Enskilda arkiv* (Lund: Studentlitteratur 2018). 187 s.

Denna arkivöversikt behandlar enskilda arkiv och vänder sig till studenter inom arkivvetenskap, till arkivarier och arkivassistenter som sysslar med arkivbestånd, dokumentation och rådgivning, samt till personer verksamma inom förenings-, folkrörelse- och näringsliv. Den förklarar hur ordnings- och förteckningsarbetet bör se ut och tar upp bevarandefrågor av arkivhandlingar i olika medium och all slags material. Förutom redaktörerna medverkar Maria Boman, Christina Sirtoft Breitholtz, Samuel Edquist, Karin Englund, Anders Gidlöf, Maths Isacson, Peter Olausson, Örjan Simonson och Eva Tegnhed.